

نقش وجوه مختلف هندسه در پی ریزی آثار شاخص معماری معاصر (مطالعه موردی: موزه ی هنرهای معاصر تهران / مسجد دانشگاه تهران)

محمدحسین دره زرشکی^{۱*}، حمیدرضا بیگ زاده شهرکی^۲، احمدرضا یزدی^۳، مصطفی زارعیان مزرعه خسرو^۴

۱ و * - کارشناسی ارشد معماری، یزد، ایران، نویسنده مسئول، mh.dzk@yahoo.com
۲ - استادیار دانشگاه فنی و حرفه ای، یزد، ایران، architect.hamid.beig@gmail.com
۳ - کارشناسی ارشد معماری، یزد، ایران، architect.ar.yazdi@gmail.com
۴ - کارشناسی ارشد معماری، یزد، ایران، Mzareyanm@gmail.com

:

چکیده

مفهوم هندسه حضور و تجلی های متفاوتی را در معماری ایرانی در طول دوران ها داشته است، لذا در معماری گذشته ما و بناهای شاخص دوره معاصر، عموماً معماری بنا، سازمانش را از "هندسه" و بالاخص وجوه مختلف آن می یابد. از آنجایی که توجه و عنایت در مفهوم "هندسه" با معنای ارتقاء کیفیت مفهوم فضا همراه است، در پژوهش حاضر به تحلیل و بررسی جایگاه با ارزش هندسه در نمونه های منتخب معماری معاصر ایران پرداخته خواهد شد. سوال طرح شده این است که چه رابطه ای بین وجوه مختلف هندسه در پی ریزی آثار شاخص معماری معاصر وجود دارد؟ در این مقاله بر اساس فرضیه پژوهش مبنی بر وجود ارتباط میان وجوه مختلف هندسه در طرح اندازی نمونه های موردی (موزه ی هنرهای معاصر تهران/ مسجد دانشگاه تهران)، ابتدا به واکاوی وجوه مختلف هندسه در معماری می پردازیم و در ادامه به طریقه کاربرد این وجوه در نمونه ای از مصادیق هندسی معماری معاصر، با ذکر تصاویر و نقشه های آنها به همراه اطلاعاتی مانند: قدمت، موقعیت و کاربری آن نمونه ها پرداخته می شود. به عبارتی می توان عنوان کرد که با انتخاب نمونه هایی از مصادیق هندسی معماری معاصر، "وجوه و مراتب مختلف هندسه" بدست آمده از قبل مطالعات، در این مصادیق در قالب "شاهد" جستجو خواهد شد. نهایتاً از طریق قیاس و انطباق خروجی ها بر هم، ضمن اثبات فرضیه پژوهش، بخشی از منطق ساختاری طرح آشکار می گردد. نتایج تحقیق مبین این مطلب است که علاوه بر اصول و قواعد سازه ای، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ... ، که در طراحی آثار مورد نظر مد نظر طراحان بوده است؛ ساختار هندسی اجزاء طرح، جامع و دربردارنده سه لایه (معنا- ادراک- کالبد) بوده است.

واژه های کلیدی: هندسه، معنا، ادراک، کالبد، موزه ی هنرهای معاصر تهران، مسجد دانشگاه تهران

۱- مقدمه

با توجه به اینکه "هندسه" به عنوان عامل پیوند دهنده جملگی هنرها محسوب می شود، لازم است درک صحیحی از معنای حقیقی مفهوم "هنر" صورت گیرد تا در ادامه امکان بسط و تحلیل وجوه مختلف هندسه فراهم گردد. درباره هنر به طور اجمال می گوئیم: هنر حقیقی، هنری است که ریشه در معنویت و غیب دارد. نقش هدایت گر، تذکر دهی، آموزش و قابل تحمل کننده عالم خاک را برای انسان ایفا می کند. به طور کلی "هنر عبارت است از بیان و تفسیر و تجلی کالبدی «معارف